

Prvi Akademski forum, 1. 10. 2019

Prvi v nizu Akademskih forumov, ki je potekal v okviru raziskovalnega projekta, na temo 'Integralna teorija prihodnosti in ga je vodil prof. dr. Matej Avbelj, je bil namenjen razpravi o najbolj aktualnih izzivih za prihodnost EU. Prav zato je razpravo začela Ambasadorica Združenega kraljestva v Sloveniji, H.E. Sophie Honey, ki je govorila o Brexitu oz. trenutnemu stanju v Združenem kraljestvu. Poudarila je, da si Združeno kraljestvo želi doseči dogovor o izstopu z EU, zato predsednik vlade obljublja, da bo v kratkem predstavil konkretne predloge o tem. Točko spora še vedno predpostavlja t.i. Irsko varovalo (ki določa, da v primeru izstopa Združenega kraljestva iz EU, meja med Severno Irsko in Republiko Irsko ostane odprta), zato se ustrezne alternative zanj še vedno iščejo. S pomočjo slednjih bi Združeno kraljestvo lahko doseglo dogovor o izstopu ter obenem ohranilo odprte meje na otoku. Hkrati pa si Združeno kraljestvo tudi po izstopu želi ohranjati trden, partnerski odnos z EU.

Tudi mag. Igor Mally (državni sekretar in vodja predsedovanja RS Svetu EU 2021) je poudaril, da Brexit predstavlja zelo pomemben izziv za prihodnost EU. Kot druge izzive je izpostavil še usklajevanje proračuna EU kot tudi številne probleme, ki jih prinaša sodoben, globaliziran svet. Zatem je spregovoril o predsedovanju Slovenije Svetu EU, s pričetkom v drugi polovici leta 2021. Slovenija je v svojem osnutku že podala svoje prioritete, ki jim bo sledila v predsedovanju. Nanašajo se na vprašanja krožnega gospodarstva, digitalizacije, umetne inteligence, socialne konvergence, klimatske spremembe, kot tudi na iskanje boljšega sodelovanja v kazenskem pravu znotraj EU, vprašanje varnosti, vlogo EU na globalni ravni in tudi konkretne državne probleme. Seveda je končen osnutek o vsebini in obsegu obravnavane zakonodaje odvisen od političnih prioritet vseh treh držav, ki po načelu 6-mesečne rotacije predsedujejo skupaj (poleg Slovenije torej predsedujeta še Portugalska in Nemčija), kot tudi od pobud Evropske komisije, Sveta EU in ostalih institucij in naj bi bil natančno določen pol leta pred začetkom predsedovanja Slovenije.

Kot tretji razpravljalec, je tudi prof. dr. Peter Jambreč, kot eden izmed avtorjev Ljubljanske pobude oz. pobude za sprejem nove Ustave EU, predstavil svoj pogled na prihodnost EU. Poudaril je, da sedanja zakonodaja EU ne more rešiti vseh vprašanj in izzivov, s katerimi se sooča EU in bi bilo zato potrebno sprejeti Ustavo EU, ki pa ni nujno, da se v celoti sklada z Ljubljansko pobudo. Zatem je predstavil glavno idejo pobude, ki leži v opredelitvi in zavarovanju zunanjih mej EU, saj bo le tako prišlo do ustrezne (ekonomske, akademske, storitvene, blagovne) notranje svobode in odprtih meja znotraj EU. Samo tako bo EU lahko delovala na ustrezen način in bo obenem lahko postala močna sila v svetovni politiki.

To idejo je potrdil tudi prof. dr. Matej Avbelj, ki je izpostavil, da se mora EU v prihodnosti preoblikovati v politično unijo, saj bo le tako v EU zopet vzpostavljen red. Prav Ljubljanska pobuda oz. ideja o Ustavi EU pa kaže na to, da je vzpostavitev politične unije mogoča in to brez izčrpanja držav članic kot takih. Zgolj tako bo, po videnju prof. dr. Avblja, EU lahko reševala krize v dejanskem času in ohranjala red. Po mnenju večine, pa prihodnjih izstopov držav članic iz EU, vseeno še ni pričakovati.